

Watch your Danube

Što je zajedničko istraživanje rijeke Dunav?

Zajedničko istraživanje rijeke Dunav 2 ili 'JDS2' je najveća svjetska riječna istraživačka ekspedicija u 2007. godini. Njezin je glavni cilj skupiti visoko usporedive i pouzdane informacije o kvaliteti vode i zagađenju na cijelom toku rijeke Dunav i mnogim njegovim pritokama. Tajništvo Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR) koordinira provedbu JDS2-a.

Tri broda će preploviti čitavih 2,375 km rijeke Dunav, kroz 10 zemalja, počevši 14. kolovoza 2007. u Regensburgu, Njemačkoj, a završit će u delti Dunava u Rumunjskoj krajem rujna 2007. godine.

Zašto je JDS2 tako važan?

Zagađenje vode je glavni problem u slivu rijeke Dunav. Vlade podunavskih zemalja trebaju donijeti čvrste odluke o tome koje će se mjere primijenjivati kako bi se smanjilo zagađenje rijeke Dunav te poboljšalo stanje okoliša. To će im pomoći da ispune obveze iz Konvencije o zaštiti rijeke Dunav, koju su potpisale 1994. godine, kao i obveze iz Okvirne direktive o vodama Europske unije – vjerojatno najsnažnije regulative o vodama u svijetu. Hranjive tvari, organski i opasni otpad – sve su to čimbenici koji bi mogli biti razlog da se ta regulativa EU-a ne zadovolji.

Kako bi imale čvrstu podlogu za donošenje odluka, podunavske zemlje trebaju imati visoko kvalitetne i usporedive podatke. JDS2 će nakon završene ekspedicije napraviti analizu i usporedbu rezultata s onima iz prvog zajedničkog istraživanja (JDS1) iz 2001. godine. JDS2 je proširen u odnosu na JDS1 dodatnim parametrima i lokacijama uzorkovanja, a i ključne će pritoke Dunava biti po prvi puta ispitane. Sakupljene će informacije osigurati Međunarodnoj komisiji za zaštitu rijeke Dunav jednu od najnaprednijih baza podataka o rijeci u svijetu – npr., s podacima o tisućama vrsta čiji živote ovise o rijeci.

JDS2 partneri i suradnja

Ekspedicija je privukla značajnu međunarodnu suradnju iz svih podunavskih zemalja, od Njemačke do Ukrajine, uključujući EU-članice i one koje to nisu. Međunarodni tim koji će preploviti cijeli Dunav sastojat će se od 18 znanstvenika iz Njemačke, Austrije, Češke, Slovačke, Mađarske, Srbije, Rumunjske i Danske. Tim će imati na raspolaganju tri broda, koji su donacija raznih zemalja i institucija: Argus (Srbija) će poslužiti kao glavno istraživačko plovilo, ledolamac Szechsenyi (Mađarska) će poslužiti za smještaj tima i prijevoz tereta i zaliha, dok će brod Piscius (Joint Research Centre – Europske unije) istražiti i procijeniti vrste riba. Timovi nacionalnih znanstvenika također će pomoći u uzorkovanju i ispitivanju direktno na terenu, na dionici rijeke u njihovim zemljama.

Na samom će putu biti provedena razna znanstvena ispitivanja, od analiza uzoraka vode u laboratoriju na brodu Argus do lova ribe elektro-opremom uzduž Dunava. Ostali će uzorci biti poslani na ispitivanje u laboratorije diljem Europe – radi se o centrima za izvrsnost za određene parametre za kvalitetu vode. Značajnu podršku su pružile kompanije iz privatnog sektora, koje djeluju na slivu rijeke Dunav, uključujući Alcoa Foundation, Dexia Kommunalkredit Bank i Coca-Cola Hellenic Bottling Company. Konačno, lokalne vlasti i mediji u blizini Dunava pomoći će podići svijest i brigu o zagađenju Dunava i

Watch your Danube

potrebi da svatko pridonese tome da Dunav bude čist i u zdravom okolišu.

JDS2 ruta, stajališta i ispitivanja

Na rijeci Dunav nalaziti će se 95 lokacija za uzorkovanje u 10 zemalja. Ispitat će se i sljedeće pritoke: Morava, Drava, Tisa, Sava, Velika Morava, Arges, Olt, Iskar, Rusenski Lom, Jantra i Prut. Uzorkovanje na JDS2 lokacijama uključivat će različite vrste uzorkovanja: vodu, sedimente, biološke parametre, suspendirane nanose, školjke i ribe, i to s različitih mjesta uzorkovanja (tj. lijevog, srednjeg i desnog) na mjernim profilima.

Ekspedicija će posjetiti i deset gradova. Planirani posjeti uključuju službeni ručak u Regensburgu (Njemačka) 14. kolovoza te razna događanja za javnost u sljedećim gradovima: Beč (Austrija), Bratislava (Slovačka), Budimpešta (Mađarska), Osijek (Hrvatska), Beograd (Srbija), Turnu Severin (Rumunjska), Ruse (Bugarska), Vilково (Ukrajina) i Tulcea (Rumunjska).

Povijest monitoringa rijeke Dunav

Dunav ima bogatu povijest monitoringa kvalitete vode. Počelo je 1985. godine s Bukureštanskom deklaracijom, rezultat čega su brojne kontrolne stanice za cijeli sliv. 1992. godine je lansiran razvoj Prekogranične mreže monitoringa rijeke Dunav (Trans-National Monitoring Network (TNMN)). Danas ta mreža obuhvaća 75 kontrolnih stanica, a koordinirana je od strane Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav. Tijekom posljednjih 25 godina druge su ekspedicije preplovile Dunav, uključujući Equipe Cousteau 1993., Burgund Survey 1998. i Aquaterra Danube Survey 2004. – no, oni su se samo fokusirali na određene dionice Dunava ili ograničene parametre. 2001. godine JDS1 je bila prva ekspedicija za ispitivanje rijeke Dunav po cijeloj njezinoj dužini te za dobivanje usporedivih, kvalitetnih rezultata.

Koji su bili rezultati JDS 1?

JDS1 je 2001. godine imao mješavinu pozitivnih i negativnih rezultata. U pozitivne rezultate spadaju visoke razine bioraznolikosti i rijetke vrste. U negativne rezultate spadaju rezultati zbog kojih je narasla zabrinutost zbog organskog i mikrobiološkog zagađenja, teških metala, ulja iz brodova, pesticida i kemikalija. Istovremeno je podignuta svijest o Dunavu i potrebi za mjerama smanjenja zagađenja. Uz pratnju novinara i TV ekipa, obično je to bila vijest na naslovnice velikih novina, vijestima na radio i TV postajama. Na mnogim lokacijama, gdje su brodovi pristajali, održana su javna događanja, uključujući poruke o nedavnim nacionalnim i lokalnim postupcima koji su pridonijeli smanjenju zagađenja.

Uključite se! Na stranici www.icpdr.org/JDS možete se bolje upoznati s JDS2 i nekim njegovim rezultatima, pričama i fotografijama, ili jednostavno dođite na rijeku i pogledajte je svojim očima!

Kontakt: icpdr@unvienna.org, Tel: +43 1 26060-5738

JDS2 Stajališta:

Regensburg, 14 Kolovoz
Beč, 20 Kolovoz
Bratislava, 22 Kolovoz
Budimpešta, 28 Kolovoz
Osijek, 2 Rujan
Beograd, 6 Rujan
Turnu Severin, 12 Rujan
Ruse, 19 Rujan
Vilково, 25 Rujan
Tulcea, 27 Rujan